

Evropsko leto državljanov v Sloveniji

V razmerah, ko se v državah Evropske unije soočamo s finančno in ekonomsko krizo, hkrati pa tudi s krizo zaupanja v institucije in posledično nizko politično vključenost množic – v Sloveniji ni nič boljše, prej slabše – je nekako nenavadno, celo protislovno, da vlada oziroma njene službe in agencije (skupaj z Evropsko komisijo – EK in Evropskim parlamentom – EP) toliko napora in sredstev vlagajo v promocijo pravic (večinoma čezmejnih) evropskih državljanov. Pa vendar je po drugi strani razumljivo, da poskušamo ljudi spodbuditi, da se postavijo za svoje pravice in da dejavno sodelujejo v življenju skupnosti, ki ji pripadajo.

Vladni urad za komuniciranje je kot nacionalni koordinator evropskega leta državljanov 2013 (v nadaljevanju ELD) v Sloveniji pripravil program dejavnosti, v katerem sodelujejo številna pristojna ministrstva, nacionalne kontaktne točke in mreže, nevladne organizacije in drugi.

Področje državljanov pravic evropskih državljanov je izrazito medresorsko, zato je bilo težko izbrati nacionalnega koordinatorja. Vladni urad za komuniciranje je bil rešilna bilka. Urad, ki je v preteklosti načrtoval in izvedel številne kampanje doma in v tujini, je nacionalni program pripravil kot komunikacijsko kampanjo v posebnem spletnem mestu (<http://www.evropa.gov.si/eld>) s številnimi dogodki po državi, ki so promocijskega, posvetovalnega in diskusijskega značaja. Namenjeni so tako mladim kot starejšim, pa tudi drugim ciljnim javnostim. Večina dogodkov je načrtovanih in izvajanih v okviru posebnih projektov t.i. upravljalškega partnerstva (management partnership), ki jih skupaj načrtujemo vlada, EK in EP, finančna sredstva pa zagotavlja EK. Letošnja dodatna kakovost teh dogodkov je predhodno spletno moderiranje aktualnih tematik, ki bodo obravnavane na dogodku.

EVROPSKO LETO DRŽAVLJANOV 2013

Leto 2013 je posvečeno državljanom Evropske unije in njihovim pravicam. Državljanstvo EU je bilo uvedeno pred dvajsetimi leti, z začetkom veljavnosti Maastrichtske pogodbe in se samodejno priznava vsem državljanom držav članic, ter jim zagotavlja dodatne pravice.

1. JAVNO MNENJE
O evropskem državljanstvu je bilo v okviru Eurobarometra izvedenih nekaj razstav javnega mnenja (Flash Eurobarometer 365, Standardi EB jesen 2012).

2. CILJI ELD

Če so naš skupen cilj ozaveščeni državljanji, jim moramo zagotoviti informacije in z njimi razpravljati o uresničevanju pravic in ovirah pri tem. Odločili smo se, da za začetek

promoviramo vsa spletna mesta, kjer je mogoče dobiti relevantne informacije za slovenske državljane in druge evropske državljane, ki živijo in delajo v Sloveniji. Pa seveda skupno evropsko spletno mesto – [portal Tvoja Evropa](#), za katerega vsebinske informacije pripravljajo pristojne nacionalne agencije in kontaktne točke, upravlja pa ga EK v nacionalnih jezikih.

V Sloveniji je sicer zavedanje o evropskem državljanstvu visoko, vendar več kot polovica anketirancev meni, da niso zadosti obveščeni o svojih pravicah, kaj šele o tem, kaj naj storijo, če so njihove pravice evropskih državljanov kršene. No, bomo videli, kakšni bodo rezultati po koncu tega tematskega evropskega leta.

Posebno poglavje v programu predstavljajo dejavnosti nevladnih organizacij. Za spodbujanje njihovih dejavnosti smo pripravili poseben razpis (financiran iz proračunskih sredstev), ki stimulira ukvarjanje s t.i. ranljivimi družbenimi skupinami, kot so mladi nezaposleni, invalidi, nacionalne manjšine, upokojevci v domovih za starejše itd. Predstavniki nevladnih organizacij so v programu želeli poudariti vlogo aktivnega državljanstva, ki presega politično vključenost in udeležbo na volitvah, poudarja pa dejaven odnos posameznika in skupin civilne družbe do vsake skupnosti, v kateri delajo in živijo, vključujoč trajno spremljanje in kritično vrednotenje vsakokratne oblasti, pa tudi prostovoljske in humanitarne dejavnosti. Tudi o tem bo tekla beseda na posameznih dogodkih in spletnih razpravah.

Kot rečeno, na eni strani komunikacijska kampanja, na drugi pa konkretni ukrepi in dejavnosti pristojnih ministrstev. Vsako si je za leto izbralo eno prednostno dejavnost, ki naj pripomore k boljši obveščeni državljanov, ali pa odpravlja kakšno oviro pri uresničevanju njihovih pravic.

Ministrstvo za notranje zadeve bo evropske državljane, ki so iz drugih držav članic prišli v Slovenijo, temeljito podučilo o upravnih postopkih, povezanih z njihovim bivanjem in bivanjem njihovih družinskih članov v Sloveniji (po treh mesecih bivanja).

Ministrstvo za zdravje bo slovenske državljane obveščalo o pravici do zdravstvenih storitev med začasnim bivanjem v tujini (med drugim, kako se izogniti neposrednemu plačilu praviloma visokih stroškov za opravljene in nujne zdravstvene storitve v drugih državah članicah).

Seveda pa je med državljani najbolj popularna pravica do neoviranega potovanja, študija in zaposlitve v drugih državah članicah. Vse to najbolj zanima dijake in študente. Za njih

obstaja še posebej veliko prireditev, sejmov, mednarodnih in domačih konferenc ter promocijskega in informativnega gradiva.

V večino dejavnosti bodo vključene tudi posamezne raziskovalne in pedagoško-andragoške organizacije, ki bodo predstavile rezultate svojih raziskovanj o vseživljenjskem učenju in izobraževanju za aktivno državljanstvo.

Častni pokrovitelj ELD 2013 je predsednika Republike Slovenije, uspeli pa smo pridobiti tudi nekaj ambasadorjev leta, ki bodo promovirali glavne zamisli in pravice v zvezi s tem.

V upravljavskem partnerstvu izvajamo izobraževalno-informativni projekt o pravicah državljanov in reševanju njihovih zadreg na področju enotnega trga in potrošniških pravic. Videoposnetki in posebne oddaje na enem od programov nacionalne TV temeljijo na konkretnih življenjskih situacijah.

Natečaji za mlade v osnovnih in srednjih šolah (pretežno v obliki kulturnega ustvarjanja in uporabe novih medijev) dopolnjujejo široko paleto komunikacijskih in drugih dejavnosti v Sloveniji v tem letu.

Pa še nekaj: strokovnjaki so na mednarodni ravni ugotovili, da trajnejše kulturno umetniško ustvarjanje in učenje mladih prispeva k izgradnji osebnosti, ki je bolj nagnjena k vključujočim vzorcem obnašanja. Tudi slovenski pedagogi in drugi pristojni intenzivno razmišljajo o tem in o prenovi nekaterih učnih programov – tudi v okviru evropskega leta državljanov.

Matjaž Kek, Nacionalni koordinator ELD 2013

E: matjaz.kek@gov.si